

Internetconsultatie Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming; reactie Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN) en Brancheverenigingen Archiefinstellingen Nederland (BRAIN)

Arnhem, 19 januari 2017

Graag reageren wij namens de archiefbranche en –professie op dit voor de archieffunctie van samenleving, overheden en particuliere organisaties belangrijke voorstel van wet. Wij hebben in de afgelopen jaren het proces van de totstandkoming van de Algemene Verordening nauwlettend gevolgd en daarop via het Nederlandse ministerie van V&J en Nederlandse euro-parlementariërs invloed op trachten uit te oefenen met het oog op het belang om gegevens (blijvend) te bewaren omwille van onderzoek, bewijsvoering en cultuurhistorie. Mede dankzij de inspanningen van de internationale archiefwereld wordt dit belang nu door de Algemene Verordening op een goede manier geborgd. Het bewustzijn dat er ruimte moet zijn voor archivering in het algemeen belang en voor de belangen van onderzoekers, is ook in de Uitvoeringswet aanwezig. Op sommige onderdelen zien wij echter ruimte voor verbetering op dit punt.

Artikel 27 van het wetsvoorstel voor de Uitvoeringswet beschrijft de uitzonderingen op het verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken. Dit artikel vindt zijn grondslag in artikel 9, 2^e lid onderdeel j van de Algemene Verordening. KVAN en BRAIN merken op dat dit artikel van de Algemene Verordening “archivering in het algemeen belang” expliciet aanmerkt als uitzonderingsgrond en dat deze formulering in artikel 27 van het voorstel voor de Uitvoeringswet achterwege blijft. Wij achten het van groot, want voor iedere vorm van onderzoek randvoorwaardelijk, belang dat deze uitzonderingsgrond ook in de Uitvoeringswet expliciet benoemd wordt. Het is immers vaak zo dat het onderzoeksbelang van bepaalde gegevens pas na verloop van tijd manifest wordt. In hun waarderings- en selectiebeleid streven archiefinstellingen ernaar te anticiperen op toekomstige onderzoeksbelangen en op grond daarvan gegevens aan te merken voor bewaring. Het is zaak dat de Uitvoeringswet hieraan ondubbelzinnig ruimte biedt.

Artikel 31 van het wetsvoorstel beperkt de toegestane verwerkingen en verwerkers van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen tot een aantal specifieke doeleinden en partijen. In dit artikel is geen sprake van verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang. Wij wijzen erop dat strafrechtelijke gegevens uit het verleden een belangrijk onderdeel uitmaken van de Archiefcollectie Nederland en dat deze gegevens veelvuldig worden gebruikt ten behoeve van onderzoek en (journalistieke en historische) publicaties. Wij pleiten er daarom voor ook in dit artikel ruimte te maken voor verwerking (bewaring) met het oog op archivering in het algemeen belang.

Artikelen 41-43 van het wetsvoorstel geven invulling aan de uitzondering voor de toepassing van deze wet op de verwerking van persoonsgegevens voor “uitsluitend journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingvormen”. Daarbij hebben wij enkele kanttekeningen:

- De in deze artikelen gehanteerde kernbegrippen ('journalistieke', 'academische', 'artistieke' en 'literaire') laten veel ruimte voor interpretatie en zijn daardoor lastig te operationaliseren.
- Het begrip 'academisch' is enger dan het begrip 'wetenschappelijk'. Het beperkt de uitzondering tot wetenschappelijk werk dat binnen de institutionele kaders van universiteiten plaatsvindt. Veel van de onderzoekers die gebruik maken van de Archiefcollectie Nederland, verrichten echter wetenschappelijk werk buiten de academische instituten en structuren. Maatschappelijk is dit werk daarom bepaald niet van minder waarde. Daarom pleiten wij ervoor om het begrip 'academisch' te vervangen door 'wetenschappelijk'.

- De frase 'betrokkene heeft het recht om inzage te vorderen in de archiefbescheiden' (artikel 43, 2^e lid) past slecht in het archiefwettelijk taalgebruik en wekt ten onrechte de indruk van een recht dat gevorderd moet worden. Wij stellen voor deze frase als volgt te herformuleren' betrokkene heeft het recht op raadpleging van de archiefbescheiden.'

Artikel 42 van het wetsvoorstel stelt de artikelen 15, 16 en 18 van de Algemene Verordening buiten toepassing voor die gevallen waarin een verwerking wordt verricht door instellingen of diensten voor wetenschappelijk onderzoek of statistiek, en de nodige voorzieningen zijn getroffen om te verzekeren dat de persoonsgegevens uitsluitend voor statistische en wetenschappelijke doeleinden kunnen worden gebruikt. De grondslag voor dit wetsartikel ligt in artikel 89 van de Algemene Verordening. Ook daarin is echter niet alleen sprake van verwerking met het oog op wetenschappelijk en historisch onderzoek en statistische doeleinden, maar ook van verwerking met het oog op 'archivering in het algemeen belang'. Wij pleiten er daarom voor om deze frase ook in artikel 42 terug te laten komen. Onze argumenten daarvoor zijn dezelfde als die genoemd onder artikel 27.

Namens KVAN: Hanneke Kool-Blokland, voorzitter

Namens BRAIN: Chantal Keijsper, voorzitter